

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

De smarten des doods ontbonden

*Welken God
opgewekt heeft,
de smarten des
doods ontbonden
hebbende, also
het niet mogelijk
was, dat Hij van
denzelven dood
zou gehouden
worden.*

*(Handelingen
2:24)*

*Laten we niet
makkelijk
denken over
de dood van
Christus.
Hij heeft de
volle dood
doorleefd.*

Op Pasen worden de woorden 'opgewekt' en 'opgestaan' gebruikt. Het zijn termen die wij kennen. Voordat wij kunnen opstaan, moeten we eerst wakker gemaakt worden. Door onze ouders, die roepen dat het tijd is. Of door de wekker die afgaat. Maar we hebben een middel nodig om wakker te worden.

Zo heeft God de Vader dat ook gedaan bij Zijn Zoon. Een tere gedachte. Dat God de Vader naar het graf van Zijn Zoon is gegaan, en dat Hij zei: *Zoon, het is tijd*. En daarmee sprak God de Vader iets uit. Dit namelijk, dat Hij nu volkomen tevreden is met wat Zijn Zoon als Borg gedaan heeft. De Heere Jezus Zelf heeft het vanaf het kruis al uitgeroepen. *Het is volbracht!* En op de Paasmorgen geeft de Vader daar Zijn goedkeuring aan en zegt Hij: *het is inderdaad allemaal volbracht. Er is niets meer aan toe te voegen.*

Vervolgens zegt Petrus ook waaruit God Zijn Zoon heeft opgewekt: *...de smarten des doods ontbonden hebbende...* Die uitdrukking laat allereerst zien dat de dood angst en verdriet brengt. En dat komt omdat de dood een straf is. De mens heeft God verlaten en stortte zichzelf en zijn nakomelingen daarmee in de dood. De bezoldiging der zonde is de dood. En Christus heeft dat gevoeld. Hij heeft de smarten des doods doorleefd. Die hebben Hem doen klagen in Gethsémané: *Vader indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker aan Mij voorbijgaan*. Hij heeft de

prikkel des doods op het diepst gevoeld. Dat wat de dood zo erg maakt, namelijk de zonde. Als de dood inderdaad alleen maar een eeuwige slaap zou zijn, dan was het niet zo erg om te sterven. Maar wat de dood zo erg maakt, dat is dat God de zonde in het gericht gaat brengen. En vooral dát maakt de dood smartelijk. En daar heeft de Heere Jezus in Zijn menselijke natuur ontzettend tegenop gezien. Laten we niet makkelijk denken over de dood van Christus. Hij heeft de volle dood doorleefd. Een allerverschrikkelijkste lichamelijke dood. Maar ook de geestelijke en de eeuwige dood hebben Hem tot in het diepste van Zijn ziel verschrikt.

Is de dood voor ons al een werkelijkheid? Ja, dat de dood smartelijk is, dat hebben we allemaal weleens ervaren. Maar dat ging altijd nog over een ander. Maar hebt u dit nu al eens beleefd met toepassing op uzelf? Als we dat doen in het licht van Gods Woord, zeker als we onbekeerd zijn, dan is de dood een ontzaglijk iets. *Want het is de mensen gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel.*

Maar dat zal voor Gods volk dan toch wel anders zijn? Zij zullen toch niet meer bang van de dood zijn? Vergis u niet. Jawel, voor hen is de dood van karakter veranderd. Ze mogen er door genade weleens overheen zien. En voor hen is de prikkel uit de dood weggenomen. Maar ook zij kennen vrees voor de dood. Dat moet God ook nog

wegnemen. Stervensgenade is een aparte zaak. En zolang de Heere dat niet geeft, dan zijn er ook bij hen de smarten des doods.

Kunt u aan uw dood denken zonder bang te worden? Of denkt u er maar niet aan? Want dat maakt je zo onrustig, dat maakt je zo somber. En je moet alles gaan achterlaten. Afscheid nemen van je gezin, waarvan je losgescheurd wordt. En dan is er de angst voor het onbekende. Wat gebeurt er met je als je hart stopt met kloppen? Als je je laatste adem uitblaast? En dan daarna, de gedachte dat je lichaam in een graf gelegd moet worden. En dat het tot ontbinding overgaat. *Smarten des doods.*

Maar nu zegt Petrus dat God daar een einde aan heeft gemaakt. Op de Paasmorgen heeft God Zijn Zoon wakker geroepen en Hem losgemaakt uit de banden van de dood. Het was voor de dood niet mogelijk om Jezus vast te houden. Omdat alles volbracht was. Nu is aan de eis en het recht van God genoeg gedaan. En dan moet de dood Hem loslaten. De dood die van onze kant gezien almachtig lijkt. Want met welke middelen wij de dood ook bestrijden, hij wint altijd weer. Maar... op de Paasmorgen heeft de dood het verloren. Hij kon Jezus niet vasthouden. Want de dood had zijn functie verloren. De dood als straf. De dood als gevolg van de zonde. De Heere Jezus heeft de straf gedragen. Hij heeft de zonde weggedragen. En waar geen zonde meer is, daar is

ook geen oordeel. Daar is ook geen straf meer. En nu klinkt er de boodschap van Pasen aan mensen die door de dood worden omvangen. Die middenin de dood liggen en die hun zielen van het graf niet kunnen redden: er is wat aan die vreselijke dood te doen!

En voor wie is dat nu een blijde boodschap? Wel, voor mensen die geestelijk middenin de dood liggen. Die zien dat ze voor God niet kunnen bestaan. En die vanuit zichzelf niet zalig kunnen worden. Dan wordt deze tekst een Evangelieboodschap. Want die levenskracht waarmee God Zijn Zoon opwekte en waarmee Jezus opstond, die is er vandaag ook nog. En iedereen die in de banden

des doods zit, kan levend gemaakt worden. Al is iemand nog zo in de macht van de zonde. Al zou hij zijn leven lang de boze lusten des vleses zijn nagevolgd. Zelfs dan is er levendmakende kracht in Christus te vinden. Wat er met Hem is gebeurd, dat is niet tot Hem beperkt gebleven. Paulus zegt in de Efezebrief dat Christus het Hoofd is en dat Zijn Kerk het lichaam is. En als Christus opgewekt wordt, dan worden zij mede opgewekt. En als God de smarten des doods voor Zijn Zoon ontbindt, dan ontbindt Hij ook hun smarten des doods. En net zoals het onmogelijk is dat de dood Hem kon vasthouden, zo onmogelijk is het nu ook dat de dood hén kan vasthou-

den. Al heeft de geestelijke dood nog zoveel macht. Nochtans, vanwege de verbondenheid van het Hoofd met het lichaam, zal God ook hun smarten des doods ontbinden. En als u na ontvangen genade gebukt gaat vanwege de droefheid over de overblijvende zonden en zwakheden. Dan mag het op Pasen tegen een ellendig en arm volk gezegd worden, dat die droefheid een tijdelijke zaak is. En dat die smarten des doods tijdelijke zaken zijn. Christus is in de dood niet gebleven. En daarom, hoop op deze Borg. Klem u vast aan Zijn Woord: *Ik leef en gij zult leven!*

Elburg, M.A. Kempeneers

Ambtelijke praktijk

Overal onderwijs

Wij bezitten de canonieke boeken. Zij vormen tezamen de Heilige Schrift. Zij zijn Gods gave. In geen enkel opzicht is de Bijbel het resultaat van menselijk denken. God de Heere heeft de Bijbelboeken gegeven als Zijn openbaring. Ze laten zien de veelzijdigheid des Heeren. In natuur en genade. Het verleden, het heden en de toekomst spreekt erin.

Normatief gezag

Doordat de boeken van God zijn, hebben ze normatief gezag en zijn zo een regel voor ons geloof en leven. Het is geboden te luisteren, te gehoorzamen en te doen wat er geschreven is. Zeker, 's Heeren heilsopenbaring in Christus en zo het werk van de Heilige Geest mogen we niet voorbij zien. Hoe rijk is de Heilige Schrift. Terecht staat in de Ned. Geloofsbelijdenis

art. 3: wij belijden dat dit Woord Gods niet is gezonden noch voortgebracht door de wil eens mensen, maar de heilige mensen Gods van de Heilige Geest gedreven zijnde, hebben gesproken gelijk de heilige Petrus zegt (2 Petrus 1:21). Het vervolg mogen we niet overslaan. Daarna heeft God door een bijzondere zorg die hij voor ons en onze zaligheid draagt Zijn knechten de profeten en apostelen geboden Zijn geopenbaarde Woord bij geschrift te stellen en HijZelf heeft met Zijn vinger de twee tafelen der Wet geschreven. Hierom noemen wij zulke geschriften Heilige en Goddelijke Schriften. In art. 5 wordt nog eens benadrukt: al deze boeken alleen ontvangen wij voor heilig en canoniek. Dit is niet overdreven gesteld, want in de kerken wordt wat gesleuteld, de eeuwen door. Wie nu de belijdenis ondertekent belijdt voor Gods aangezicht en voor de kerk dat er niets in de canon is opgenomen dat er buiten had moeten blijven en er ontbreekt niets aan de canon dat er toe had moeten behoren. Aan het ontvangen Woord voegt de Heere niets toe en er wordt niets aan gewijzigd. De Heere eist bijzonder van dienaren verkondi-

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van Ds. M.A. Kempeneers over Handelingen 2:24 'De smarten des doods ontbonden'. Ds. Tanis schrijft over de brieven van Johannes onder het kopje 'overal onderwijs'. Ds. P. Roos levert een bijdrage over jongeren. Ds. J.M.J. Kieviet gaat verder met de behandeling van het Avondmaalsformulier. Ds. K. Hoefnagel beantwoordt een vraag over het lichaam van Mozes. Verder enkele berichten. Tenslotte wat boekbesprekingen.

Goede Vrijdag en Pasen

In de gang van het kerkelijke jaar liggen deze dagen weer achter ons. We leven nu heen naar de Hemelvaartsdag en Pinksteren.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 1 mei 2012 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 19 april.

AvH

ging, verklaring van Zijn Woord. Naar het 'er staat geschreven', naar het 'zo zegt de Heere', dient gehoord en gesproken te worden. Gods getrouwe knechten willen ook niet anders dan het getrouwe, onveranderlijke Woord doorgeven. Zij blijven ook haaks staan tegenover de uitspraak: Gods Woord staat in de Bijbel of kan aangepast worden. Theologisch of ethisch.

Verscheidenheid

Wanneer we de boeken nagaan dan is er verscheidenheid. Ook daarin spreekt de voorzienigheid, de trouwe zorg van de Heere. Wat ook opvalt, het kleine boekje van Obadja en de twee briefjes van Johannes hebben een plaats in de canon. We zien daarin wie de Heere is. Het kleine wordt door de Heere niet voorbij gezien. We horen Hem ook spreken over of wijzen op de worm en de mus. Het zijn Zijn schepselen. Zo hebben wij acht te geven op al Zijn woorden en het kleine mag niet voorbij gezien worden. Het spreekt, het bevat onderwijs. Zo ook de brieven van Johannes. Wanneer we de eerste brief van Johannes vergelijken met de twee andere, dan zien we verschil. Op zich is dit niet vreemd. Het komt meer voor. Soms aan hetzelfde adres. Zo is er verschil tussen de eerste en de tweede brief van Paulus aan de Korinthiërs. Zo is de vormgeving tussen de eerste en de tweede brief van Johannes onderscheiden. Adres en afzender ontbreken bij de eerste brief van Johannes. Ook worden groet en zegenbede gemist bij de eerste brief, zodat we wel kunnen aannemen dat de eerste brief een algemene brief is. Bestemd voor de gemeenten in Klein-Azië. De brief zelf is niet zonder betekenis. Uit de hartelijkheid die eruit spreekt kan gezegd worden dat de apostel Johannes de afzender is. Zijn verbondenheid aan de gemeenten wordt ook gezien in het onderwijs. Zeer pastoraal spreekt hij. Indringend en soms zeer scherp. Maar duidelijk. Op de man af. Hij heeft een gericht doel met spreken over het optreden en werken van de dwaalleeraars in de gemeenten. Johannes beoogt het behoud van jong en oud. Bekering en voort-

durende waakzaamheid. Ook treft hem de wereldgelijkvormigheid. Die heeft een plaats gevonden in de gemeenten.

De begeerte van de ogen

De begeerte van het vlees, de begeerte van de ogen en de grootsheid des levens. Van die levenstrekken zegt Johannes dat die niet zijn uit de Vader, maar uit de wereld. Daar het wereldse leven ook merkbaar is in onze gemeenten, moeten we deze tekst niet overslaan. Aan het eerste en het laatste mogen we zeker niet voorbijgaan. Nu willen we bijzonder onderstrepen het tweede. De begeerte van de ogen. De begeerte van de ogen mogen we niet gering achten en er gemakkelijk over heen leven. Het oog kan veel zien. Niet alleen in bladen, maar bijzonder door het scherm. Na de komst van de televisie is er zeer veel bij gekomen. De media bieden veel. In huis en nu al meer onderweg. Kijken is gemakkelijk gemaakt en alles is te zien. Je hebt maar in te drukken en je kunt genieten. Ja maar, zegt men, je hebt een afscherming. Is die afscherming er werkelijk gekomen? Een onderzoek hiernaar is niet overbodig. Op huisbezoek blijft het toch niet bij een opmerking of bij de gedachte dat de ouders verantwoordelijk zijn? Helpen en bijstaan dient ook de taak van een ambtsdrager te zijn. Het meeleven met jongeren mag nooit ontbreken. Het mag niet blijven bij het maken van een zijdelingse opmerking. Om het gebruik van computer of internet kunnen we niet heen. Ook het gebruik van een mobieltje is een gegeven in onze tijd. Ook in pastorieën wordt het zelfs gezien. We kunnen weten welk materiaal een predikant zelf gebruikt. Omdat verslaving en verleiding zo sterk zijn, gepaard met de invloed van het visuele in het leven, mag het gesprek niet ontbreken. Men kan op de tweesprong komen en zelfs verder. Ook mag nooit vergeten worden hoe het in het paradijs is begonnen. Wat gezien werd ging leven, ging spreken en werken. De satan weet dat het de eindtijd is en is met zijn laatste aanval bezig. Hij weet dat van het zichtbare een geweldige aantrekkingskracht uit-

gaat en hij heeft en voor gezorgd dat alle grenzen doorbroken zijn. Bij het goede, het bruikbare wat de Heere geeft, dient geleefd te worden. Er dient geleefd te worden bij het woord van de Heere Jezus: waakt en bidt opdat gij niet in verzoeking komt (Matth. 26:41). In het gesprek dient ook gewezen te worden op de wil van God. Het doen van de wil van God bestaat tot in eeuwigheid, zo zegt Johannes (1 Joh. 1:17).

Een gezegend leven

Het doen van de wil van de Heere geeft een gezegend leven. We zingen toch: des HEEREN vrees is rein, zij opent een fontein van heil dat nooit vergaat, Psalm 19:5. Dat leven in heilige gebondenheid aan de geboden des Heeren is geen bekrompen leven, geen geknecht leven. Het is een leven met perspectief. Dat leven is zeker niet zonder bestrijding, verachting, soms zelfs niet zonder vereenzaming, maar nimmer verlaten. In de strijd zegt Nehemia: de blijdschap des HEEREN is uw sterkte (Nehemia 8:11). De vreugde die de Heere geeft, de vreugde die van Hem uitstraalt, is een toevlucht, een vesting, een bolwerk in het leven. Het ware genieten ontbreekt niet. Niet alleen op de zondag, maar ook op de dagen van de week. Tot het kennen daarvan wordt in de Schrift het accent gelegd op bidden en danken. Bidt zonder ophouden en dankt God in alles. In alles. Daar valt dus ook het gebruik van mijn privé bezittingen onder. Als ouderen en als ambtsdragers dienen we de jongeren hierin voor te gaan. In alles wijzend op de Heere, de Gever van alle goeds, Die ook geld gaf om dit of dat te kopen. Dat is geen nafef, maar een echt recht kinderlijk Godvrezend leven. Met de belijdenis wat we ontvingen: het is van U, o Heere. In die levenshouding komt men niets te kort. Wel dankbaarheid. Als het goed is, wordt ook daarvoor een beroep gedaan op de dankende Hogepriester Jezus Christus om van Zijn gezindheid iets te kennen. Zijn Vader heeft daar recht op want Die is de Bron, de Fontein van alle zegeningen.

M.C. Tanis

De begeerte van de ogen mogen we niet gering achten en er gemakkelijk over heen leven. Het oog kan veel zien. Niet alleen in bladen, maar bijzonder door het scherm.

Jongeren

Er wordt de laatste tijd veelvuldig gesproken over de jeugd. Er verschijnen regelmatig boeken over dat onderwerp en elk tijdschrift heeft wel een rubriek over opvoeden en onderwijs. De zaak is in beweging. Zeer recent schreven jongeren een open brief aan de oudere generatie. Goed van toon en ook bescheiden van opzet. Intussen is het vreemd dat jongeren (moeten) aangeven hoe opvoeden gestalte kan krijgen. Zo is dit verschijnsel opmerkelijk. Er kunnen allerlei oorzaken voor deze aanpak zijn.

Ik weet niet of al deze aandacht voor de jeugd in deze vorm nodig en vereist is. Er zullen meerdere ambtsdragers zijn die tegen het verschijnsel aanlopen dat soms de oudste generatie de grootste zorg van de kerkenraad is. Anderen denken, ook al weer niet zonder oorzaak, aan de middengroep, die tot opvoeden geroepen is. Zij worden soms zo bezig gehouden door materiële zaken, dat de zorg voor het gezin er onder te lijden heeft. Dus is aandacht voor dit probleem kennelijk weliswaar op zijn plaats, maar het kan een te krampachtig karakter krijgen. Ik ga er dus maar niet al te veel raadgevingen aan toevoegen. Ik werd bij het denken hieraan bepaald bij mijn eigen opvoeding, zoals mijn ouders ons deze geboden hebben. Ik ben opgegroeid in een pastorie, maar dat vermeld ik niet omdat dit gegeven een garantie is voor een goede toekomst. Ik ben zelf al langere tijd bezig te pogen een beschrijving te geven van mijn jeugd en mijn ouderlijk huis. Hoe was het toen? Mijn (klein)kinderen weten daar niets van en het zou nuttig voor hen zijn de bruggen naar het verleden te kunnen vinden. Er is in die tussenliggende jaren zoveel gebeurd en veranderd, dat we compleet in een andere maatschappij en in een andere kerk zijn aanbeland. Ik wil enkele indrukken geven van die tijd.

Ik denk ten eerste dat mijn vader en moeder vreemd zouden opkijken van al de aandacht die er aan de jeugd gegeven wordt. Er was toen ook een jeugdprobleem.

Mijn vader stelde toen al op de Synode van Santpoort dat we het eigenlijk moeten hebben over een ouderprobleem. Het meest opmerkelijke uit mijn opvoeding thuis was dat er betrekkelijk weinig direct tot ons gesproken werd in belerende zin. Als ik de aandacht taxeer die momenteel aan de jeugd gegeven moet worden (volgens velen), dan zouden mijn ouders het verkeerd gedaan hebben. Over seksualiteit werd in die dagen, naar ik vermoed, vrijwel nooit expliciet gesproken. Zelfs over Bijbelse en geestelijke zaken werd niet nadrukkelijk en overmatig gesproken. En dat terwijl toch de geestelijke wereld, het andere leven dat bepalend geacht werd voor iemands toekomst, wel op de achtergrond door alles heen zichtbaar werd. Gods Woord was bepalend voor alles wat er gedaan werd. Gods Woord spreekt over een wandel zonder woord (1 Petr.3:1).

In de gemeente Naarden, waar we tijdens mijn kinderjaren woonden, bevond zich de kerkzaal onder ons woonverblijf. Na de avonddienst gingen er heel vaak meerdere kerkgangers mee naar boven, om na te spreken over het gehoorde. Hun aantal kon oplopen tot tien of vijftien mensen. Dat maakte op ons als kinderen indruk. Deze mensen konden zo over geestelijke en bevindelijke zaken spreken, dat kinderen en jonge mensen er gretig naar luisterden. Als er een familiedag werd gehouden, gebeurde hetzelfde. De beleving van Gods kinderen kwam naar voren in de gesprekken van die hele dag. Er werd zeker ook

wel eens een bemoedigend of een stimulerend woord gericht aan de kinderen, maar dat was dan terloops. In Zwijndrecht bleef de kerkenraad iedere zondag na de avonddienst een uur doorspreken over de gehoorde preken. De meesten leefden van de tuinbouw en zij moesten de volgende morgen en soms al zelfs te middernacht aan het werk vanwege de veiling. Dat waren mensen net als wij. Nare dingen gebeurden er toen ook en ook in die dagen waren de mensen zondaars. Je vraagt je dan af waar het verschil zat met onze tijd. Wij zijn de gawe kwijt geraakt om geanimeerd en onderhoudend te spreken over het leven met de Heere. Dat gebeurde doorgaans ook op een blijmoedige manier. Ik hoor nu, ruim veertig jaar na de dood van mijn vader, nog wel eens mensen spreken over zijn vriendelijkheid en blijmoedigheid. Rust en vrede typeerden hen die leefden met de Heere en die wisten dat zij een Borg voor hun schuld kenden. Ze ademden in het Woord. Hun spreken was doorspekt met Bijbelse gezegden. Had-den we vis gegeten dan werd in het dankgebed poëtisch gesproken over "hetgeen de paden der zeeën doorwandelt" (Psalm 8:9). Mensen die voor hun beurt of voor hun leeftijd spraken, werd aangera-den "in Jericho te blijven totdat hun baard gewassen zou zijn" (2 Sam.10:5). Prachtig als we zo thuis zijn in Gods Woord, dat we moeiteloos een brug kunnen slaan naar onze situatie. Gods Woord bepaalde alle dingen van het leven. Men was ook doorkneed in Bijbelse concepties. Was de jeugd hieraan onderworpen? Nee, op veel gaanderijen vertoonde zich toen ook wanordelijk gedrag. Catechisaties konden ook ontaarden in onrust en verzet. Elke zaterdagavond was de weg voor ons huis over een lengte van ongeveer een kilometer bezaaid met jongeren; ieder wist dat daar verkering gezocht werd. Honderden kerkelijke jongeren liepen daar. En natuurlijk ging de dominee wel eens tussen hen inlopen om te zien hoeveel van zijn catechisanten er te zien waren. Eigenlijk allemaal wel dezelfde dingen als nu.

*Als ik de
aandacht
taxeer die
momenteel
aan de jeugd
gegeven
moet worden
(volgens velen),
dan zouden
mijn ouders
het verkeerd
gedaan
hebben.*

In een ander opzicht waren er wel verschillen. Het kerkelijke leven had minder last van allerlei wettische neigingen. Het wetticisme ontstond later, toen de oudere generatie werd weggenomen en jongeren hun plaatsen innamen. Het nabije leven met God werd door hun zo niet beleefd. De moderne vooruitgang vroeg zijn tol. Toch wilden zij niets prijsgeven van wat zij waardevol vonden in hun opvoeding. Dus hielden zij met overtuiging vormen in stand, die zij wel voorstonden maar minder beleefden in de praktijk van iedere dag. De spontaneïteit verdween langzaam maar zeker. Maar dat alles ging geruisloos en bijna onmerkbaar. Ik heb het nu dan over mijn generatie. Toen bleek dat het na verloop van tijd alleen nog maar vormen waren, werden ook de vormen afgeschreven. In die tijd leven wij nu.

In onze huiselijke kring werden gezangen gezongen en allerlei liederen, ook van Johannes de Heer, waren bekend. Men zou er niet over peinen om ze in de diensten te zingen, maar thuis was er geen bezwaar. Boeken die gelezen werden, waren lang niet alleen oude schrijvers. Een goeder roman van Barend de Graaf vormde ook een genot voor mijn ouders. Het dagelijkse leven kreeg alle aandacht, zonder de kramp en allerlei vermaningen uit later tijd. Velen leven nu met veel geestelijke spanningen, maar dat werd in die dagen zo minder beleefd.

Wat is er nu veranderd in die zestig jaar? Ik loop daar wel eens over te denken. Jonge mensen, die deze dagen niet meebeleefd hebben, kennen die vraag uiteraard niet. Daarom zijn de ouderen juist zo van betekenis in de communicatie tussen de geslachten en de generaties. De mens is in ieder geval niet veranderd. We zijn met elkaar en altijd dezelfde mensen, maar de omstandigheden zijn gewijzigd. In welk opzicht? Ik gaf al aan dat de jeugd niet zo nadrukkelijk aandacht kreeg. Dat gebeurt nu wel. Een gemeente is pas waardevol voor velen als er veel doopleden zijn. Of aandacht voor de jeugd resulteert in jeugddiensten die

voorlopig kerken vol jongeren trekken. Iemand zei pas: ouderen stellen allerlei nieuwe vormen voor onder de dekmantel dat de jeugd dat zo nodig wil. Daar was destijds geen sprake van. Ook niet van allerlei raadgevingen hoe de jeugd op te voeden. Veel aandacht voor mensen en groepen leidt echt niet altijd tot verbeteringen. Men zei ook niet dat de jeugd eerlijk behandeld wil worden en dat ze feilloos konden aanvoelen als iets echt was of niet; ook jongeren zijn immers gevallen zondaren. We moeten jonge mensen niet over het paard tillen.

Er was toen nog geen emancipatie van de jeugd. We moeten verder niet vergeten dat we een belangrijke wissel overgegaan zijn. De jeugd moest op een bepaald moment doorleren, terwijl de ouderen dat niet hadden meegemaakt. Dat had in sociaal opzicht wel gevolgen. Misschien kregen de ouders in die fase de neiging om tegen hun kinderen op te zien. Ik heb in de gemeente wel ouders zien veranderen in de tijd dat de kinderen van de basisschool naar het voortgezet onderwijs gingen. Ouders gingen denken dat de kinderen het konden weten.

Het zijn natuurlijk de omstandigheden die onze wereld en onze kerken veranderd hebben. We leven nu in de moderne maatschappij. Wetenschap en techniek hebben hun intrek genomen. Misschien zegt iemand: dus moeten wij extra aandacht geven aan deze zaken van de jeugd. Dat lijkt een logische lijn. Maar denk toch maar meer aan de manier van ons voorgelicht: leef de dingen voor, zonder te overmatige aandacht. Jeugdleden, enquêtes, jongerenorganisaties doen geen goed zonder de leiding van Gods Geest. Dat weten we wel, maar beseffen we dat ook?

Het is prima dat jongeren eerlijk vragen stellen aan de predikers van nu en dat zij hun wensen bekend maken, maar hopelijk zijn de voorgangers ook in staat om gewoon Gods Woord te doen horen, ongeacht of men het zo wenst of niet. Ik hoor dat er kerkenraden zijn die de gemeente peilen welke predikant, maar zelfs ook welke

boodschap er gehoord wil worden. En dan denkt men vooral aan de jeugd. De omgekeerde wereld! De wereld is veranderd; de kerk is mede veranderd. Dat is enerzijds begrijpelijk, maar anderzijds is dat nu juist de kwaal. We mogen ons niet verschuilen achter de maatschappij. We hebben als kerk bewust en weloverwogen, ondanks de goede bedoelingen, ons uitgeleverd aan de wereld, aan het schema van deze eeuw. Prof. van de Beek heeft recent gezegd dat alleen verootmoediging en berouw weer terug kunnen leiden tot God. Dat lijkt me ook de enige weg. Dat moet gebeuren van oud tot jong, de ouderen voorop, maar de jeugd moet dan ook werkelijk volgen en dat zal zij in dat geval ook doen. Wanneer schrijven de dienaren van het Woord een open brief aan de jeugd? De dichter wist het: Komt, kinderen, hoort naar mij. Dat is de goede weg. Ouderen, besef dat u een dure roeping hebt. Jonge mensen, mooi dat jullie in verbondenheid meedenken over de vragen van deze tijd. Doe het zuiver. Gedenk aan uw Schepper in de dagen van uw jeugd!

P. Roos

*De jeugd
moest op
een bepaald
moment
doorleren,
terwijl de
ouderen dat
niet hadden
meegemaakt.*

*Want vanuit zijn dadelijke
zonden wordt hij dan ingeleid
in zijn erfzonde: zijn zonden
wijzen terug op zijn zonde; op
zijn zondige natuur, zijn ver-
loren staat, zijn door Adam
voor God in de dood gevallen
zijn; vrijwillig en moedwillig.
In dit licht ziet hij zijn onwil
en onmacht.*

*G. Wisse,
De bekering des mensen.*

Het avondmaalsformulier (66)

“... opdat onze bezwaarde en verslagen harten met Zijn waarachtig lichaam en bloed, ja met Hem, waarachtig God en mens, het enige hemelse brood, door de kracht des Heiligen Geestes gespijzigd en gelaafd worden, en dat wij niet meer in onze zonden, maar Hij in ons en wij in Hem leven...”

“Heere, zegen dit eten. Om Jezus’ wil. Amen.” Zo ongeveer leren wij onze kleine kinderen bidden. Wij leren het ze aan dat we vóór onze maaltijd onze handen vouwen en onze ogen sluiten en de Heere bidden om een zegen. Ik weet niet precies hoe oud dit gebruik is, maar het zou kunnen zijn dat het zo oud is als de christenheid. Immers ook in de evangeliën wordt ons een dergelijk gebruik meegegeeld. De Heere Jezus is het, Die voordat Hij de broden deelt er de zegen van Zijn Vader over beveelt. *“Hij nam de vijf broden en de twee vissen, en opwaarts ziende naar de hemel, zegende dezelve”* [Matth. 14: 19]. Ik voeg hier de kanttekening van onze Statenvertalers bij: *“Het Griekse woord betekent somtijds dankzeggen, maar moet hier voor zegenen, dat met dankzegging gevoegd is, genomen worden, welke zegening geschied is door een bijzonder gebed, dat deze broden tot verzadiging van allen mochten gedijen.”*

Bezwaard en verslagen

Van Gods zegen zijn alle dingen in ons leven afhankelijk. Niets is er waarvoor wij die zegen niet behoeven. Voor de dagelijkse dingen. Voor de dingen van het concrete leven. Niet minder voor de geestelijke aspecten van het leven. Welnu, indien we al voorafgaande aan ons dagelijks eten om de zegen van de Heere vragen, zal dan Gods gemeente niet tot de Heere gaan en vurig Hem om Zijn zegen smeken als de tafel van het heilig sacrament is aangericht? Voor zo’n gebed is inderdaad plaats ingeruimd in het avondmaalsformulier. Gevraagd wordt dat

de harten van hen die tot de tafel zullen toetreden door de kracht van de Heilige Geest zullen worden gespijzigd en gelaafd met het lichaam en het bloed van de Heere Jezus Christus.

Sprake is van *“onze bezwaarde en verslagen harten.”* Waarom eigenlijk deze aanduiding? Zijn hier soms de bekommerden onder Gods volk mee bedoeld, namelijk degenen die (nog) geen licht hebben over de staat van hun leven voor de Heere? Of zijn het de mensen die onder zware aanvechting leven of die misschien wel in zonden zijn gevallen? Is het soms een speciaal deel van Gods kerk op wie deze aanduiding bijzonder van toepassing is? Moeten we onder hen verstaan degenen die aan grote twijfels onderhevig zijn? Ik denk dat het anders is. Niet een deel van Gods kerk. Maar allen! Het is het kenmerk van ál Gods kinderen dat zij leven moeten van wat ze buiten zich vinden, namelijk in de Fontein des levens die geopend is in Christus Jezus. *“Ik zal mij doen overblijven een ellendig en arm volk...”*, zegt de Heere. Wie het zijn? Het zijn degenen die op de Naam van de Heere betrouwen. Degenen die rijk en verrijkt zijn behoeven geen betrouwen te oefenen op de Naam van die Ander. Die hebben genoeg aan hun eigen naam. Maar het volk van God leeft als een bedelaar. Elke dag opnieuw moeten (en mogen!) ze uitgaan om manna te rapen. Ze leven van het gegeef! Hun *“bezwaarde en verslagen harten”* mogen zich ophalen aan wat de Heere hun verstrekt uit Zijn milde voorraadkamer.

Op 29 september 1872 preekt dr. H.F. Kohlbrugge nabetrachting op het bediende Heilig Avondmaal. Hij heeft zijn tekst genomen uit 1 Korinthe 11: 23-26. In die preek wijst hij erop dat de Heere Zijn Woord verzegelt aan de zielen van troostelozen en bedroefden. *“Hij*

verzegelt het aan hun harten door de Heilige Geest en heeft het ganse leven dóór nu eens dit, dan weer dat woord, om de ziel te vertroosten en staande te houden, zodat men het kan uithouden in het lichaam dezes doods.” De Heere echter, aldus Kohlbrugge, geeft ons niet alleen Zijn Woord. Hij geeft in het sacrament Zijn lichaam te eten en Zijn bloed te drinken. *“Het Woord zou weliswaar genoeg zijn, maar omdat wij zo zwak zijn en ieder ogenblik weer verslagen worden door velerlei aanvechting, door de list van de duivel en de boosheid van de wereld, daarom heeft Hij bovendien tot versterking dit gegeven, dat Hij tot ons komt in het sacrament, dat wij in onze sterfelijkheid de troost van Zijn onsterfelijkheid en onze onsterfelijkheid in Zijn leven als het ware proeven en smaken.”* Hij weet wat maaksel de Zijnen zijn. Zwak van moed en klein van krachten, en buiten de Krachtbron van hun leven bezwaard en verslagen... *“Dat weet de Heere en nochtans verdoemt Hij Zijn volk niet om hun zwakheid, maar in Zijn grote, wondervolle barmhertigheid helpt Hij de zwakken en zegt tot hen: ‘Neemt, eet, dat is Mijn lichaam!’ en ‘Drinkt allen daaruit, dit is Mijn bloed, het bloed van het Nieuwe Testament, van het genadeverbond, van de vrede, van het heil, om eens eeuwig te aanschouwen God de Vader en het Lam!’”*

Vereniging

Zo vraagt Gods kerk om de werking van de Heilige Geest. Opdat zij deze spijs en drank daadwerkelijk mag ontvangen en daardoor geestelijk zal worden gevoed. De Heilige Geest heeft de beschikking over de zalige zegeningen, opgeslagen in Christus’ voorraadkamer. Hij kan het lichamelijk nuttigen van de tekenen van brood en wijn maken tot de genieting van de geestelijke zegeningen van Christus’ lichaam en bloed. De Heilige Geest, die de Geest van Christus is, kan de ziel voeden en laven met de verworvenheden van wat in

Van Gods
zegen zijn
alle dingen
in ons leven
afhankelijk.
Niets is er
waarvoor wij
die zegen niet
behoeven.

Christus is: Zijn gerechtigheid en heiligheid. Hoe Hij dat doet, is een geheimenis. Dat is een geestelijke werkelijkheid. Calvijn schrijft in dit verband: Begrijpen kan ik het niet, ik kan het alleen bevinden. Het is net als met het gebruik van medicijnen. Als je ze inneemt, begrijp je niet hoe ze werken, maar je ervaart wel dat ze tot genezing zijn. Zo, aldus Calvijn, ervaren we de kracht van het bloed van Christus. Zo geloven en kennen we dat de Heilige Geest onze zielen voedt en laaft met Jezus, met Hem alleen! En wat is het doel daarvan? Het formulier zegt het met een enkel, maar heel krachtig woord: "... dat wij niet meer in onze zonden, maar Hij in ons en wij in Hem leven..."

Al eerder wees het formulier op de gemeenschap van Christus met de Zijnen. Door het geloof is er een mystieke vereniging. De levend-makende Geest woont in Christus als in het Hoofd en in de Zijnen als Zijn lidmaten. Let er nu eens op hoe dit geheimenis in dit gebed wordt verwoord.

Als eerste vrucht wordt genoemd dat wij niet meer in onze zonden leven. Dat is bij de natuurlijke mens wel het geval. Hij heeft voor de zonde gekozen. De zonde is zijn levenselement. Door zijn diepe val is de mens van God vervreemd geraakt. Zijn leven is door

en door zonde. Daar leeft hij in. Dat wat de Heere verboden heeft, doet hij van harte. En wat de Heere gebod, laat hij na. Hij is van nature geneigd God en zijn naaste te haten.

Door het wonder van de weder-geboorte ontstaat er echter een radicaal nieuw begin. Het hart was gesloten, maar de Heere opent het. De wil was verdorven, maar de Heere heiligt die wil. Het verstand was verduisterd, maar de Heere verlicht het. Voor de Heere en Zijn dienst was geen plaats, maar de Heere maakt er nu plaats voor. De boom die kwade vruchten voortbracht, gaat nu als een boom goede vruchten voortbrengen. Dit alles is er vanwege de nieuwe gemeenschap die gelegd werd: de gemeenschap met Christus. Niet alleen tot rechtvaardigmaking, maar ook tot heiligmaking. Dan kan er geen opgaan in de zonde meer zijn. De vrucht is het leven der bekering. De oude mens, de eerste Adam in mij, gaat hoe langer hoe meer sterven. De nieuwe mens, door de vereniging met Christus, de nieuwe mens, gaat hoe langer hoe meer leven. Dat "hoe langer hoe meer" is de inhoud van het gebed: opdat Christus door het geloof in mijn hart wone en ik in de liefde geworteld en gegrond zij [Kol. 3: 17]. "Dat wij niet meer in onze zonden, maar Hij in ons en wij in Hem leven..."

Ik denk dat Olevianus, de samensteller van het formulier, bij het schrijven van deze woorden vooral gedacht heeft aan wat Paulus schrijft aan de Galaten: "Ik ben met Christus gekruist. En ik leef, doch niet meer (mijn) ik, maar Christus leeft in mij. En betgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, Die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij overgegeven heeft" [Gal. 2: 20]. Hiermee is het hart van het leven van een ware christen onder woorden gebracht. Met Zijn Geest en genade leeft Christus in mij. Het kan ook anders worden gezegd: ik ben in Christus – dat is mijn staat. Ik leef in Christus – dat is de stand die daarbij hoort.

In het Heilig Avondmaal heeft de Heere aan Zijn kerk het middel verstrekt om deze verborgen unie te sterken en te oefenen. Met woorden van de Heere Jezus Zelf: "Blijft in Mij en Ik in u. Gelijkerwijs de rank geen vrucht kan dragen van zichzelf, zo zij niet in de wijnstok blijft, also ook gij niet, zo gij in mij niet blijft. (...) Die in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht. Want zonder Mij kunt gij niets doen!" [Joh. 15: 4, 5]. Zou dat te verenigen zijn met het leven in de zonden? "Heere, doorgrond en ken mij..."

J.M.J. Kieviet

De boom
die kwade
vruchten
voortbracht,
gaat nu als een
boom goede
vruchten
voortbrengen.
Dit alles is
er vanwege
de nieuwe
gemeenschap
die gelegd
werd: de
gemeenschap
met Christus.

Vragenrubriek

Het lichaam van Mozes

Naar aanleiding van een gesprek op de jeugdvereniging over de verheerlijking op de berg, zie onder andere Mattheus 17, kwam er een vraag op over het lichaam van Mozes. De vraag is of je kunt stellen dat de gebeurtenis van de verheerlijking op de berg, waarbij Mozes en Elia met de Heere Jezus spraken, ook iets te maken had met de dood van Mozes. Elia's lichaam is in heerlijkheid opgenomen. Elisa zag hem op een vurige wagen vertrekken uit deze wereld.

De discipelen hebben echter op die berg niet alleen Elia, maar ook Mozes gezien. Was dat dan ook bij Mozes de reden waarom men niet mocht weten waar hij begraven was, omdat zijn lichaam later nog nodig was voor de verheerlijking? Of werd Mozes lichaam onvindbaar begraven zodat het volk hem niet zou gaan vereren? Dat is dan de vraag en nu het antwoord! Uit Deuteronomium 34 (niet door Mozes zelf maar door een ander

beschreven, misschien wel door Jozua) blijkt dat Mozes zowel gestorven, echt gestorven is en daarna daadwerkelijk begraven. Bij zijn dood en begrafenis is niemand aanwezig geweest dan de Heere alleen. Denk dan bijvoorbeeld aan de Heere in de gedaante van de engel des Heeren. Maar hoe wist de Bijbelschrijver dan wat er gebeurd is? En hoe komt hij erbij om zelfs een bepaalde locatie aan te wijzen, terwijl hij daarna zelf zegt dat niemand ooit de plaats van Mozes'

*Wat met Elia
blijkbaar kon
gebeuren, kon
natuurlijk ook
met Mozes
gebeuren. God
kan alles wat
Hij wil!*

graf geweten heeft! En nog iets: als niemand bij dat aangrijpend gebeuren aanwezig is geweest, hoe weet men dan dat de Heere aan Mozes het gehele beloofde land liet zien?

Op die vragen is het antwoord niet zo moeilijk. In Deuteronomium 3 beschrijft Mozes zelf dat hij de Heere gebeden heeft om het beloofde land binnen te mogen gaan. Hij kreeg daarop een duidelijk antwoord van de Heere. Maar bij dat antwoord sprak God ook uit dat Mozes het gehele land zou mogen zien, maar daar niet binnen gaan. Van deze feiten wist de schrijver van hoofdstuk 34 dus af. Zijn conclusie is dat de Heere het land vlak voor Mozes' dood met terdaad heeft laten zien. In Deuteronomium 3 wordt de locatie waar het alles gebeurde op de berg Nebo reeds genoemd. Vandaar dat het later bij anderen bekend was. Zie hierover ook het slot van Deuteronomium 32.

Je kunt echter ongeveer de plaats weten, maar niet precies. Degenen die naar het graf gezocht hebben, hebben het daarom niet kunnen vinden, maar vooral niet, omdat de Heere geen grafteken, wij zouden zeggen een grafsteen, heeft opgericht. Miljoenen graven zijn onvindbaar geworden. Maar voor de Heere is het stof van Mozes, en van al Zijn kinderen, niet onvindbaar. Dat zal blijken op de jongste dag. En dat heeft God ook al laten zien in het geval van Mozes. Er is met het lichaam van Mozes, werkelijk gestorven en begraven, namelijk wat gebeurd! Wat dan?

Veel weten we daar niet van. Maar wel iets. De apostel Judas vermeldt in zijn korte en niet gemakkelijke briefje dat de aartsengel Michael met de duivel getwist, geredetwist heeft, toen hij met de duivel handelde over het lichaam van Mozes, vers 9. Er is een boekje geweest, getiteld: "De hemelvaart van Mozes", waarvan slechts een klein deel bewaard is gebleven. In dat overgebleven deel vinden we niets van de dingen waar Judas over schrijft, maar de apostel heeft het blijkbaar wel geweten, en hij veronderstelt ook dat zijn lezers de inhoud van dat bewuste boekje kennen.

Aangezien wij nu van Elia weten dat hij ten hemel is gevaren, en zijn sterfelijk lichaam in een punt des tijds in een verheerlijkt lichaam veranderde, maar op de berg der verheerlijking naast Mozes staat, zouden we kunnen aannemen dat ook Mozes op een gegeven moment datzelfde wonder heeft ondergaan. Hij moet dan zijn opgewekt uit zijn graf (God wist waar hij lag en Hij wekt de doden op) en daarna naar de hemel zijn gegaan. Wat met Elia blijkbaar kon gebeuren, kon natuurlijk ook met Mozes gebeuren. God kan alles wat Hij wil!

Bij die gebeurtenis was dan wellicht de aartsengel Michael (het hoofd van het leger des heils) betrokken, maar ook de duivel heeft zich er mee bemoeid. Die zit altijd boven op het werk van God immers? Misschien wilde de duivel het werk verstoren, want zo is hij, en wellicht met de bedoeling dat er op een gegeven moment afgoderij met het graf van Mozes zou worden gepleegd, want zo iets juicht hij natuurlijk van harte toe. Hij weet immers dat ons hart van nature afgodisch is?

Misschien is er dus een strijd geleverd rondom Mozes' graf, waarop de apostel Judas in zijn kleine briefje duidt. Er gebeuren dingen onder de hemel waar we geen flauw benul van hebben. Wel weten we van geestelijke boosheden in de lucht. Ook weten wij dat de engelen Gods kinderen beschermen. De opstanding van Mozes zou dan de reden kunnen zijn dat hij samen met Elia aanwezig was op de berg der verheerlijking. En wannéér Mozes dan werd opgewekt uit zijn graf en weer met zijn ziel verenigd, dat weten we niet. Misschien wel kort voor het gebeuren op de berg der verheerlijking. En dan als een bewijs dat Jezus' uitgang uit Jeruzalem, Zijn lijden en sterven, niet tevergeefs zou zijn, maar een heerlijke en zalige en eeuwige vrucht zou

opleveren voor heel Gods volk. Jezus zou de weg gaan, borgtochtelijk, naar dood en graf, waarom Mozes de tegenovergestelde weg zou kunnen gaan, en met hem al Gods kinderen: van dood en graf naar het leven! Tenslotte, al werd die vraag niet gesteld, maar die stel ik nu: hoe wist Petrus dat die twee personen bij zijn Meester Mozes en Elia waren? Het enige antwoord is naar mijn mening dat zijn oog verlicht werd door de Heilige Geest. Een dergelijke herkenning en duidelijke openbaring kom je meer tegen in de bijbel. Bijvoorbeeld bij Simeon in de tempel, zie Lukas 2. Hoe wist hij dat het Kind, daar in de tempel door die twee eenvoudige mensen gedragen, de beloofde Messias was? Hij werd door de Geest geleid, staat er. Hij kwam door de Geest in de tempel. De Heilige Geest is Degene Die ons blinde zielsoog opent, zeker voor de Heere Jezus Christus! Door diezelfde Geest zal er ook in de hemel en straks op de nieuwe aarde herkenning zijn en zal ik bijvoorbeeld David kunnen herkennen. Maar daar weten we te weinig van om daar meer over te zeggen. Het gaat er maar om dat ons oog geopend wordt voor Christus. Want Christus staat daar op de berg der verheerlijking met een andere gedaante, Zijn aangezicht blonk als de zon en Zijn klederen waren wit als het licht. Hij zou dan nog wel uitgaan uit Jeruzalem, dragende Zijn kruis, maar straks in volle heerlijkheid op de paasmorgen, en op de dag van Zijn komst op de wolken des hemels vooral, verschijnen in volle heerlijkheid. En met Hem dan een schare die niemand tellen kan, verlost van zonde, dood, graf en duivel, en van het lichaam der zonde. Om dan met een verheerlijkt lichaam altijd bij Hem te zijn! Als vrucht van Christus' volbrachte werk!

K. Hoefnagel

Persberichten

Appèlgroep
Nieuwe serie Lezingen 'Appèl-

groep Klassiek Gereformeerd Belijden Woudenberg' in 2012.

Oók voor het jaar 2012 zijn weer een drietal lezingen van de 'Appelgroep Klassiek Gereformeerd Belijden Woudenberg' ingepland. Het centrale thema voor de lezingen-2012 is 'Leven in de eindtijd!'. De volgende 3 (dinsdag)avonden in het voorjaar 2012 DV kunt u noteren: DV dinsdag 24 april 2012 om 20.00 uur in de Hersteld Hervormde Maranathakerk te Woudenberg. Spreker: ds. P.C. Hoek, predikant van de Hersteld Hervormde Gemeente te Hoevelaken. Thema 'Het einde aller dingen is nabij'. Organist: Piet Wijnsma. DV dinsdag 29 mei 2012 om 20.00 uur in de Hervormde Dorpskerk te Woudenberg. Spreker: ds. J.W. Verweij, emeritus predikant van de Gereformeerde Gemeente, wonende te Leusden. Thema 'Waar Uw Schar is, daar zal ook uw hart zijn'. Organist: Gert-Jan Westerhof. DV dinsdag 19 juni 2012 om 20.00 uur in de Hersteld Hervormde Maranathakerk te Woudenberg. Spreker: ds. M. Goudriaan, predikant van de Hervormde Gemeente te Veenendaal. Thema 'Daarom verwachten wij die grote dag'. Organist: Arjan Veen. Tijdens de avond is er ook ruimte voor het stellen van schriftelijke vragen en ontmoeting. Ook zullen verschillende psalmen gezongen worden en is er een orgelsolo. De algehele leiding van de avonden berust bij dr. W. Fieret uit Woudenberg. Voor nadere informatie: www.appelgroepklassiekgereformeerdbelijdenwoudenberg.nl Allen (opnieuw) van harte welkom op deze avonden

Bezinningsavond

Christelijke Gereformeerde bezinningskring binnen de classis Leeuwarden. Op D.V.Vrijdag 20 april 2012 zal er weer een bezinningsavond gehouden worden. Ds.P.den Butter, hoopt te spreken over het onderwerp: "Rechtvaardig door het geloof" Deze bijeenkomst wordt gehouden in de beneden zaal van de: Chr.Geref."Sionskerk" Hoofdweg 127 te Damwoude. Aanvang: 19.45 uur. Er wordt gelegenheid gegeven voor het stellen van vragen. Allen van harte welkom!

Ook te beluisteren via de website www.cgk-damwoude.nl Namens het bestuur: W.Lodewijk(secr.)

Haamstedeconferentie

De zgn. Haamstedeconferentie zal dit jaar D.V. wederom worden gehouden in het conferentieoord "Mennorode" te Elspeet. De data voor de conferentie in 2012 zijn D.V. 27, 28 en 29 augustus. De volgende sprekers hopen op de a.s. conferentie het woord te voeren. Ds. C.M. Buijs hoopt de opening te verrichten; Dhr. T. van Es verzorgt een kerkhistorische lezing: Kohlbrugge en de heiliging; Ds. W. Visscher neemt de pastorale lezing voor zijn rekening; Leven uit de hoop; Ds. J. Westerink zal in een tweetal ochtendlezingen ingaan op Johannes de Doper; Dr. S.D. Post houdt een lezing over het onderwerp: "Invloed di-

gitalisering in het pastoraat" Ds. J.M.J. Kieviet zal een homeletische lezing verzorgen; Prediking en Avondmaal. Ds. K. ten Klooster zal een tweetal avondlezingen houden. Ds. J.P.J. Voets hoopt de conferentie af te sluiten. Nadere informatie over de conferentie: 0187-483071 of email: adevisser@klikSAFE.nl

Elburg

Locatie: Geref. Kerk Vrijheidsstraat 1, Elburg
Zendingsdag Chr. Ger. Kerk
Woensdag 18 juli 10.30 uur open.
ds. M.A. Kempeneers Spreker ds. A.J.T. Ruis uit Damwoude
Verkooptafels in pauze 14.00 uur
Ds. A. van Heteren uit Urk
Kindervertelling W.L. v/d Staaïj uit Elburg
Ds. B. Reinders uit Staphorst
Sluit. ds. Kempeneers
Kinderoppas aanw.

Boekbesprekingen

D. Rosbergen, Toch geloven, Bijbelstudies over de Apostolische Geloofsbelijdenis, paperback, 79 blz., € 8,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-3234-1.

Aan de hand van een Bijbelgedeelte en de verklaring van de Heidelbergse Catechismus wordt elk artikel van de Apostolische Geloofsbelijdenis uitgelegd. In de titel van het boek 'Toch geloven', klinkt het 'nochtans' van het geloof door. De schrijver is werkzaam in het basisonderwijs, heeft theologie gestudeerd in Utrecht en is ouderling binnen de Gereformeerde Gemeenten. Eerder verscheen van zijn hand een boekje met Bijbelstudies over het 'Onze Vader.' In de Apostolische Geloofsbelijdenis wordt de leer van de apostelen verwoord, die gegrond is op het Woord van God. In het verleden waren de twaalf artikelen mede gericht tegen dwalingen. Ook in onze tijd zijn er dwalingen die tegen deze artikelen ingaan. Het boekje is geschikt voor persoonlijke overdenking en voor gebruik op jeugdverenigingen en geprekskringen: elk hoofdstuk sluit met een

aantal gespreksvragen. Wanneer het over het geloof in Jezus gaat wordt iemand aangehaald die alleen gelooft in Jezus als Voorbeeld. We lezen op blz. 30 "Jezus is voor veel mensen een Voorbeeld. Een Mens Die we moeten navolgen. Maar is Hij daarvoor naar de aarde gekomen? Is de Zoon van God naar de aarde gekomen om een Voorbeeldfiguur te zijn en verder niet? Wat is Zijn doel geweest om naar de aarde te komen?" Duidelijk wordt in het boekje verwoord dat Jezus de Borg is, Die kwam om gehoorzaam te zijn aan al de geboden van Zijn Vader en kwam om plaatsvervangend te lijden en te sterven. Wie Jezus alleen als Voorbeeld ziet, doet ernstig te kort aan de betekenis van Zijn Persoon en arbeid. Op blz. 75 lezen we de volgende dingen aangaande de dood: "De dood wordt om ons heen niet ontkend. De mensen in de wereld spreken over de dood als iets dat bij het leven hoort. Geloof jij in de dood? Geloof je het echt? De dood komt onherroepelijk. Als we met de dood leven, is ons leven een voorbereiding op de dood. Tussen je geboorte en je dood is

het nodig dat je wedergeboren wordt. Dat je het geloof ontvangt. Iemand zei eens: 'Wanneer moet je bekeerd zijn? Een half uur voor je dood. Omdat je niet weet wanneer de dood komt, moet je nu bekeerd zijn.' We besluiten met enkele woorden door te geven van blz. 79 "Met wie zou jij de eeuwigheid door willen brengen? Waar je schat is, daar zal ook je hart zijn (zie Matth. 6:21). Zoek het leven niet in de wereld en niet bij jezelf. Zoek het leven bij Hem Die gezegd heeft: 'Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven' (Joh. 14:6)."

Ds. H. Zweistra, Simsons kracht en zwakheid, twaalf Bijbellezingen, gebonden, 277 blz., Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-31856.

De auteur is predikant in de Hersteld Hervormde Kerk. Het boek bevat een bewerking van de Bijbellezingen die de auteur heeft gehouden over Simson. In Simson ontmoeten we twee uitersten. Duidelijk komt openbaar dat Simson een Adamskind is. Aan de andere zijde is hij ook een kind van God. In het leven van Simson zien we duidelijk de strijd tussen vlees en geest. Simson is niet zalig geworden omdat hij er zo om vroeg of omdat hij zo bekommerd was, maar omdat God het van eeuwigheid heeft gewild. Er kwam geen nagelschrapsel van Simson in aanmerking. Veel behartenswaardige zaken worden in dit boek aangetroffen. Er klinkt een ernstige waarschuwing door als het gaat over Simson en Delila. We lezen op blz. 211 en 212 "Jonge vrienden, laat je onderwijzen door deze geschiedenis. Speel niet met de zonde! Het spel is zoet en streelt je vlees, maar de tijd komt dat de zonde met jou speelt. Dat geloof je nu niet. Je denkt dat je het in de hand kunt houden en overschat jezelf. Simson is daar een voorbeeld van. O, laat je gezeggen." Ook ouderen worden gewaarschuwd. Getrouwde mannen krijgen met verleidingen te maken op de werkvloer. Waakzaamheid en voorzichtigheid zijn dan geboden. Het komt zo gemakkelijk tot een zondige blik,

tot zondige gedachten en zondige contacten. Tenslotte willen we iets doorgeven aangaande het einde van het leven van Simson. We lezen op blz. 266 "Simson heeft hier tussen de pilaren de ere Gods op het oog gekregen. Menigmaal waren in zijn leven zijn ogen ervoor gesloten geweest. In die ogenblikken waren zijn ogen alleen maar geopend voor de zonden. Zijn vlees wilde hij strelen en voeden! Voor dat driftleven moest alles wijken. Nu staan de zaken er anders bij. De zonden zijn hem de dood geworden en dat betekent dat voor hem de ere Gods zijn leven is geworden. Een heilige toorn brandt in zijn ziel tegen de vijandelijke daden van de Filistijnen. De strijd tegen hem was in de kern een strijd tegen zijn God. Dat weet hij nu zeker. Zij hebben door hem zo schandelijk te verwonden, zijn Zender en Heere willen verwonden. Dus geen persoonlijke wraak, maar de wraak van Jehovah tegenover de Filistijnen en daarmee tegenover Dagon wordt hier beslecht. Zij wisten dat hij zijn kracht mocht putten uit de God van Israël. In een moment is het hem duidelijk geworden dat hier een strijd gaande is tussen God en de duivel. Twee koninkrijken staan hier tegenover elkaar, het vrouwenzaad en het slangenzaad. Zijn roepingsbesef ontwaakt hier tussen de pilaren in alle hevigheid. Daarom bestormt hij de hemel met de smeekbede: 'Heere HEERE, gedenk toch mijner en sterk mij toch alleenlijk ditmaal' (vs. 28b)." Op blz. 268 lezen we dat Simson door de Heere op een wonderlijke, tere en verborgen wijze bereid gemaakt is om zijn leven te geven. "In deze wondere weg is hij een type van Christus. In Simson blinkt het dienstwerk van Christus uit; Hij was gekomen om te dienen en Zich te geven tot een rantsoen voor velen (vgl. 1 Tim. 2:6). Christus heeft Zijn leven vrijwillig afgelegd op het kruis van Golgotha opdat alle zonden en gemaakte schuld van Zijn volk de dood zouden ingedragen worden. Zijn dood was voor God het welriekendste offer, het grote avondoffer dat de betaling was voor al de zonden. Hij kon zeggen:

'Het is volbracht.' Niet alleen de profetie was vervuld en de dienst van de offers beëindigd, maar de grond van de zaligheid lag klaar. Al moest Hij nog sterven en begraven worden en opstaan uit het graf. Verzoening schitterde reeds op grond van Zijn arbeid: er was aan Gods beledigde heiligheid en geschonden recht volledige genoegdoening gegeven; hij had als Plaatsvervanger de toorn van God daarover gedragen. Gods recht had haar loop in Christus ontvangen waardoor gezongen kon worden met de Kerk van de oude dag uit Psalm 85:4."

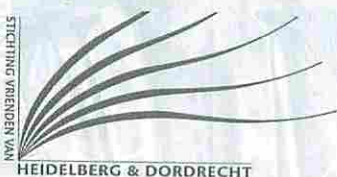
Gerrit van der Zwaan, De eenvoudigen, Geloofsgetuigen op de Noordwest-Veluwe, gebonden, 271 blz., € 22,50, Uitgeverij Groen, Heerenveen, ISBN 978-90-8897-021-4.

De titel van het boek is ontleend aan Psalm 116 het zesde vers 'De HEERE bewaart de eenvoudigen; ik was uitgeteerd, doch Hij heeft mij verlost.' Het boek bevat levensgeschiedenissen en geloofsgetuigenissen van verschillende personen die op de Noordwest-Veluwe hebben gewoond. Over het algemeen waren het maatschappelijk gezien eenvoudige mensen, die niet tot de groten der aarde behoorden. De verschijning van dit boek is een reactie op twee andere boeken. Allereerst het boek van Geert Mak 'Hoe God verdween uit Jorwerd.' En het boek van Jan Siebelink 'Knielen op een bed violen.' De inhoud van het boek bestaat uit twee delen. Het eerste deel biedt een historische schets van het geestelijke leven op de Veluwe. Er wordt ook geschreven over de Veluwse reformator Jan Gerritszoon Versteghe, wiens geschriften veel invloed hebben gehad op het geestelijke leven van de Veluwe. Op blz. 45 wordt weergegeven wat Versteghe onder bekering verstaat: "De zaligmakende bekering van ons mensen, van de duivel tot God, bestaat in de volgende drie punten: de zonden met droeheid voor God belijden; de vergeving met blijdschap geloven; God met dankbaarheid liefhebben voor die vergeving." Er is ook aandacht voor de hervormers van Gelre: Jan van Nassau en Johannes Fontanus. De opwek-

king in Nijkerk (1749-1752) wordt behandeld en het afkeurende oordeel van Van der Groe hierover. In het tweede deel van het boek gaat het over persoonlijke geloofsgetuigenissen. Het gaat de schrijver niet zozeer over het uiterlijke levensverhaal, alswel over het persoonlijke, innerlijke leven. Vanaf blz. 184 gaat het over Geertje Hardloper uit Oldebroek (1901-1980). Zij had contact met heel veel mensen uit het land en is door wijlen ds. H. van Leeuwen begraven die predikant was geweest in Elburg en haar veel had bezocht. Het is een goede zaak dat dit boek is verschenen. Het is een waardige tegenhanger van de bovengenoemde twee boeken die een karikatuur schetsen van het leven van Gods kinderen. In het nu verschenen boek wordt weergegeven hoe kinderen Gods leefden en wat zij van de Heere mochten leren op de leerschool van genade.

HELPT U MEE DE WAARHEID TERUG TE BRENGEN IN DUITSLAND?

Wij weten de weg om uw gaven daar goed te besteden!
Zie onze website www.svvhed.org
voor informatie of bel 0416-691788.
Voor giften banknr. 5489.87.920

Ontmoet China Bonisa Landdag

D.V. zaterdag 21 april 2012
09.45-14.45 uur.
Chr. Geref. Pniëlkerk
Ghandistraat 2, Veenendaal

- Dr. W. van Vlastuin (opening)
- Ds. Chen Min Yen (China)
- Kand. C. Schreur (China) **JONGEREN**
- Pauze en ontmoeting
- Ds. D. Kranendonk (Canada)
- 以斯帖 (Esther) (China)
- Willem van den Berg (China) **JONGEREN**
- Ds. A.A. Egas (sluiting)

**U bent van harte welkom op onze
zendingsdag. Graag ontmoeten wij u!**

Grachtweg 20, 2161 HN Lisse
0252 - 41 B2 69 www.bonisa.nl

Bonisa
ZENDING

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email:

webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

Damesmode, juniormode en herenmode
voor iedere gelegenheid

shop modemerken online
www.kleinkleding.nl
Gratis verzending

Unieke collectie
trouwkostuums
Ook verhuur van jacquets

Gelegheidskostuums in alle
maten. U slaagt altijd dankzij ons
speciale maat-wisselsysteem

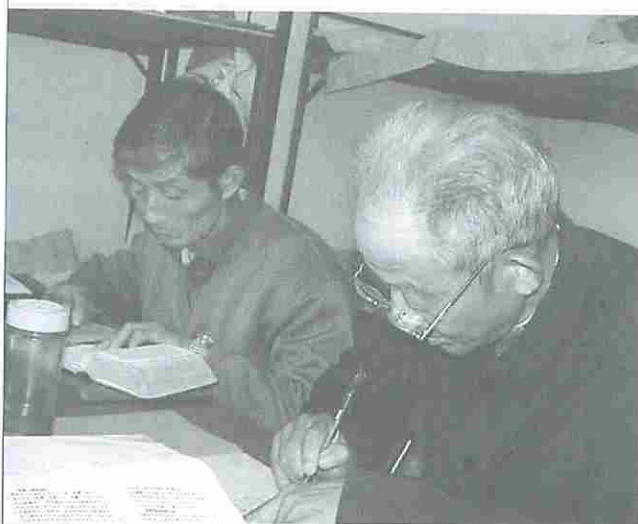
KLEIN
KLEDING

Sliedrecht Kerkbuurt - 0184 49 10 10 • ma. gesloten - do. koopavond

Een economisch welvarend China?

Ja zeker, maar... voorgangers hebben het erg moeilijk!

Maakt u hun studie mogelijk?

Stichting China
Veenendaal

Stort uw bijdrage op

rekening 32 06 66
t.n.v. Stichting China
Postbus 1150
3900 BD Veenendaal

Mbumba Zendingsdag 's-Hertogenbosch

De 49e zendingsdag van de Stichting Mbumba-Zending wordt D.V. gehouden op maandag 30 april 2012 (Koninginnedag) in de Brabanthallen te 's-Hertogenbosch, Diezekade 2, 5222 AK 's Hertogenbosch.

Sprekers
's morgens (10.30-12.30 uur)

Ds. Tj. De Jong, Staphorst. Opening
Ds. J. Macleod London
(met vertaling door Ds. Tj. De Jong)
Ds. M. Krijgsman, Arnhemuiden

Sprekers 's middags
(14.00-16.30 uur)

Ds. Th. L. Zwartbol, Stavenisse
Dhr. A.B. den Breejen, Werkendam.
Vertelling
Ds. A.C. Rijken, Gameren. Sluiting

Pauze 12.30-14.00 uur.

Parkeergelegenheid gratis beschikbaar.

Landelijk Contact Jeugdwerk
Christelijke Gereformeerde Kerken

Het LCJ zoekt enthousiaste **jeugdwerkadviseurs** (M/V)

Word jij onze nieuwe collega?!

LCJ

- Hart voor jongeren!
- Visie op jeugdwerk
- Samenbindend
- Kinderwerker
- Flexibel

Kijk voor een uitgebreid functieprofiel op www.lcj.nl/vacature

CURSUS JAAR

Voor de bovenbouw van het vmbo zijn wij op zoek naar:

2012 2013

DOCENTEN DUIITS

NATUUR/SCHEIKUNDE

NEDERLANDS

WISKUNDE

Neem voor informatie contact op met:
H.P.W. Klaassen
(06) 23 99 21 64

UVC
van lodenstein college

Kijk ook op onze website
www.vanlodenstein.nl

speciaal begeleidingstraject mogelijk

Rust en ontspanning in de prachtige Vulkaaneifel!
(dichtbij Friedensstimme-gemeente)

Ruime appartementen te huur

Int.: 0049-6594258990 en www.huizesolagrati.nl

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Sumatrastraat 11 2405 EM Alphen aan den Rijn (0172) 233338
info@vanstaverenbegrafenisverzorging.nl
www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax: 084-2220131. Email: pand@solcon.nl ING 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 15,00 per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 14 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 (ex. BTW) per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646